

Φέτοας

GREECE
2003-2004

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Γεννήθηκε στο Γαβαλά Ευβοίας το 1953. Από μικρός ασχολήθηκε με τη ζωγραφική και έκανε ελεύθερες σπουδές κοντά στον αγιογράφο Χριστόφορο Τάσκο, φιλοτεχνώντας πολλές αγιογραφίες εκκλησιών σ' όλη την Ελλάδα.

Η σημερινή του δουλειά στρέφεται κύρια στη ζωγραφική ψηφιδωτών και στη γλυπτική, παρουσιάζοντας ένα κύκλο δουλειάς, σχετιζόμενο με την ελληνική μυθολογία. Έχει φιλοτεχνήσει τα εξώφυλλα σε πολλές συλλογές ποιημάτων και ακόμη έχει κάνει αφίσες σε διάφορους πολιτιστικούς φορείς και θεατρικούς θιάσους, στους οποίους έχει δουλέψει και τα σκηνικά.

Δουλειά του έχει παρουσιαστεί σε αφιερώματα, στην κρατική τηλεόραση, στην εκπομπή «Έλληνες Ζωγράφοι». Έργα του, σήμερα, βρίσκονται σε Δημόσιες βιβλιοθήκες της χώρας καθώς και σε ατομικές συλλογές, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό.

BIOGRAPHICAL NOTES

George Retsas was born in Gavala Evia in 1953. Since he was a child he was occupied with painting and made free studies near the hagiographer Christoforos Taschos, elaborating many hagiographies of churches all over Greece.

His present work is mainly related to mosaic painting and sculpture, presenting a circle of work, related to Greek mythology. He has elaborated the covers in many collections of poems and he has also made posters for various culture societies and theatrical companies where he has also made the staging.

His work has been presented on the national TV in a documentary called «Greek painters». Today works of his are in public libraries of the country and in personal collections in Greece and abroad.

Γιώργος Ρέτσας Ζωγράφος

0223 41050 - Γαβαλά Ευβοίας

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 1975** Δήμος Καλλιθέας Αθήνα
- 1987** «Ελύμνια» Δήμου Λίμνης
- 1990** Δήμος Κύμης
- 1993** Εκδηλώσεις «Ταμυναι» Δήμου Αλιβερίου
- 1995** Μουσείο Σχηματαρίου

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 1979** Δήμος Χαλκίδας
- 1982** Κεντρική Κρατική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας
- 1989** Δήμος Καρύστου
- 1990** Κεντρική Κρατική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας
- 1994** Εκδηλώσεις Ναυτικής Εβδομάδας
- 1996** Δήμος Αθηναίων (Πνευματικό Κέντρο Αθήνας)
- 1997** Επιμελητήριο Ευβοίας
- 1998** Εκδηλώσεις στο σύλλογο «Φίλοι του Γ. Σκαρίμπα»
παρουσιάζοντας δουλειά του στο αφιέρωμα για το Γ. Σκαρίμπα
- 1999** Δήμος Καρύστου (Αρχαίο φρούριο Μπούρτζι)
- 1999** Δήμος Θεσσαλονίκης
- 2000** Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη
- 2001** Διεθνή Έκθεση "Φιλοξένια" - Θεσσαλονίκη
- 2001** Έκθεση αφιερωμένη στους αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων

COLLECTIVE EXHIBITIONS

- 1975** Municipality of Kalithea, Athens
- 1987** «Elímnia» - Municipality of Limni
- 1990** Municipality of Kimi
- 1993** Cultural events «Tamynai» - Municipality of Aliveri
- 1995** Schimatari Museum

PERSONAL EXHIBITIONS

- 1979** Municipality of Chalkis
- 1982** Central National Library of Chalkis
- 1989** Municipality of Karistos
- 1990** Central National Library of Chalkis
- 1994** Festivities of Nautical Week
- 1996** Municipality of Athens (cultural center of Athens)
- 1997** Chamber of Commerce of Evia
- 1998** Presenting his work in honor of J. Skaribas
at the festivities of Skaribas friend's society
- 1999** Municipality of Karistos (ancient fort Burgi)
- 1999** Municipality of Salonica
- 2000** Central National Library

... Είναι γνωστό πως κάθε δημιουργός είτε αυτός ανήκει στο χώρο του πνεύματος ή των τεχνών για να ποιήσει ξεκινά την όποια εργασία του από εναύσματα και ερεθίσματα. Έτσι ο Γ. Ρέτσας διέθετε αυτά τα ερεθίσματα και τις ευαισθησίες που τον οδήγησαν στην τέχνη που υπηρετούσε από παιδί.

Δε θα ανατρέξω στο παρελθόν των προσπαθειών του αλλά θα σταθώ μέσω αυτών σ' έναν δόκιμο και καταξιωμένο μάστορα της τέχνης που όπως φαίνεται δεν περιορίστηκε μόνον στα φυσικά του προσόντα αλλά μελέτησε την τέχνη και δημιούργησε το έργο του. Τον γνώρισα σαν ζωγράφο που προσέφερε μια τεχνική παραστατικής μορφής, κάποτε λεπτομερούσε αποτυπώσεως και άλλοτε διακριτικής αφαιρέσεως. Γεγονός είναι πως το έργο του θαυμάστηκε, εκτιμήθηκε, άντεξε στο χρόνο και την κρίση και έτσι αγαπήθηκε. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και σαν γλύπτης. Μια καλλιτεχνική προσφορά πολύ δύσκολη που χρειάζεται κότσια, πολύ δύναμη, κουράγιο και θέληση. Είναι άριστος εκφραστής ανθρώπινων φιγούρων. Κι εδώ βλέπουμε πειθαρχία, τάξη, δομή αρχιτεκτονικής και κίνηση. Κάτι άλλο πολύ αξιοπρόσεχτο είναι το πρόσωπο των επιτελουμένων έργων του, προσέξαμε και έκφραση στις μορφές που σημαίνει πως άγγιξε και τον εσωτερικό κόσμο των σμιλευμένων προσωπογραφιών του. Έχει τη δύναμη να μας δείχνει το μη βλέπόμενο κόσμο του και να μας προβληματίζει με τη συμπεριφορά του, χρησιμοποιώντας στο δεύτερο μέρος της εικαστικής του παρουσίας υλικά όπως: η άμορφη πέτρα, η σμίλη του, το σφυρί. Μια ύλη άψυχη που της δίνει ζωή, που τη σχηματοποιεί σε μορφή και μας βάζει ενώπιος, ενώπιώ για επικοινωνία και μέθεξη και μας γνωρίζει το θαυματουργικό τρόπο της ζωής και τον τρόπο έκφρασης της ζωής του η οποία επαναπαύεται στο ελάχιστο ή στο τίποτε. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι επικοινωνεί με μορφές της αρχαιότητας και της μυθολογίας και με τα γαιώδη χρώματα της πέτρας που επιλέγει. Γνωρίζει τις σχέσεις μας με τη γη και τα χρώματά της. Επισκοπώντας με ιδιαίτερη προσοχή στο γλυπτικό του έργο, ένα έργο σκληρό και καλοδουλεμένο είδα τη μυστηριακή αγάπη της δημιουργίας του, τη σπουδή και μελέτη στο έργο του, την ανανεωμένη πνοή της δημιουργίας. Τέλος θεωρώ υποχρέωσή μου να σημειώσω ότι το έργο του Γ. Ρέτσα αποτελεί μια δουλειά που υφίσταται κόπου και χρόνου και αντέχει στην κριτική. Έχει ποιότητα ενδιαφέρον οπτική ευαισθησία και συμμετοχή. Για την αρετή του, που τόσο με σαγήνευσε τον συχαίρω και του εύχομαι να μείνει έξω από την ισοπέδωση της καταχρηστικής μας κοινωνίας και να αγγίζει μορφές υπερβατικής προεκτάσεως.

ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ Ι. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΛΟΓΟΥ & ΤΕΧΝΗΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ, ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΗΣ, ΤΑΚΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

...It is a fact that any creator whether he belongs to the realm of the intellect or that of the arts, starts any of his creations with certain motives and stimuli.

Likewise, George Retsas had the stimuli and sensitivity that led him to the art which he served since he was a child.

I won't look back on his past efforts but I'll stay through them by a successful and worthy master of his craft, as it seems, didn't limit himself only in his innate abilities but studied art and created his work.

I met him as a painter who offered a technique of expressive form, which was sometimes impressionistic and other times abstract. It is a fact that his work was admired, appreciated, lasted in time and judgement and so it was loved. He performed likewise in sculpture he created as a sculptor. A very difficult artistic offer that takes guts, a lot of power, courage and will. He makes perfect human figures. Here, we also see discipline, order, architectural structure and movement. Another remarkable point is the faces of his creations. We noticed expression in his figures, which means he was touched by the psyche of his carved portraits. He has the power to show us his unseen world and to make us think by using in the second part of his figurative presentation materials such as formless stone, a chisel and a hammer. The lifeless matter he gives life to, which the turns into figure which we behold and communicate and participate shows us meticulous way of life and the way of expressing his life, which is content with very little or nothing. It's not surprising that he communicates with figures of ancient Greece and mythology and with the earthly stone colors he chooses. He knows our relationship to the earth and its colors. Examining intently his sculptures, a hard and well-made work, I saw the mystical love of his creation, the study and the renewed inspiration for creation. Finally I am obliged to note that the hard work of George Retsas can stand criticism and can last in time. It is interesting, has quality and visual sensitivity. I congratulate him on his virtue which fascinated me so much and I wish he stays away from the steamroller of our abusive society. I wish he keeps touching transcendental figures.

VALAMANIS I. KYRIAKOS

CHAIRMAN OF THE PANHELLENIC COMPANY OF ART AND LITERATURE, WRITER, JOURNALIST, ART CRITIC, REGULAR MEMBER OF THE INTERNATIONAL COMPANY OF LITERATURE CRITICS

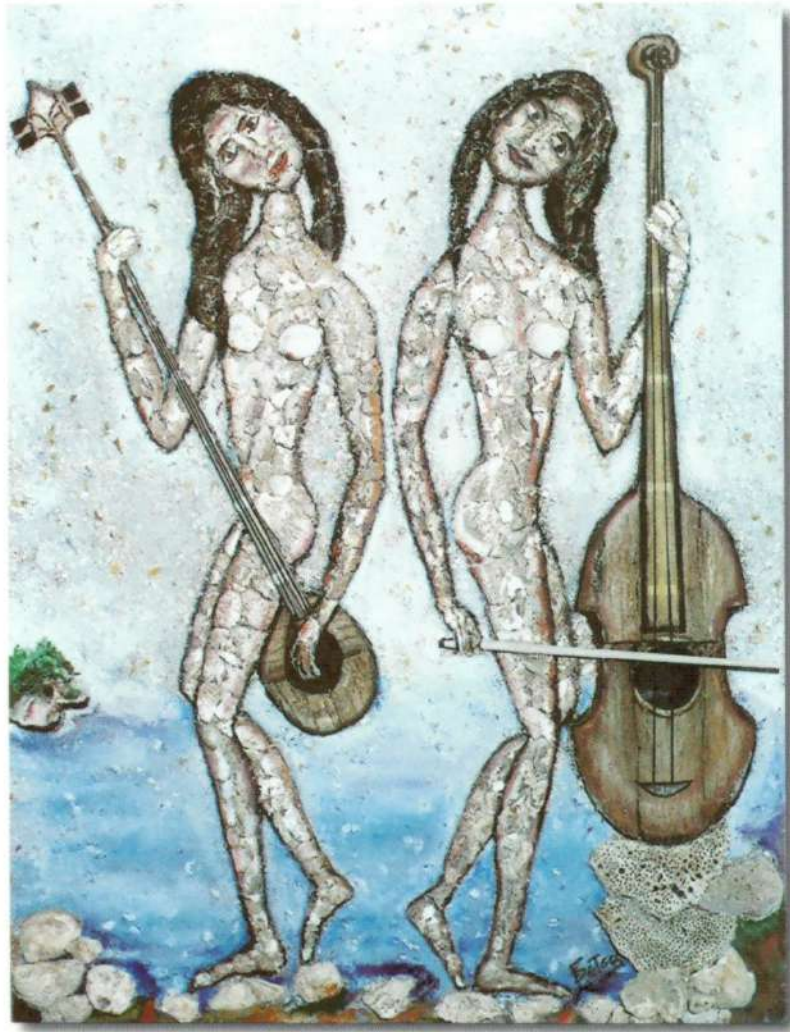

ΜΑΙΝΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΑΤΥΡΟΙ - ΠΕΤΡΑ
MAENADS AND SATYRS - STONE SCULPTURE

ΜΑΧΗ ΣΤΑ ΓΑΥΓΑΜΗΛΑ - ΠΕΤΡΑ
THE BATTLE AT GAVGAMILA - STONE SCULPTURE

ΜΟΥΣΕΣ - ΨΗΦΙΔΩΤΟ
MUSES - PAINTING MOSAIC

ΑΡΤΕΜΙΣ - ΠΕΤΡΑ
ARTEMIS - STONE SCULPTURE

ΤΟ ΦΙΛΙ - ΨΗΦΙΔΩΤΟ
THE KISS - PAINTING MOSAIC

ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ - ΠΕΤΡΑ
DIONYSIAN FESTIVALS - STONE SCULPTURE

ΠΡΟΣΜΟΝΗ - ΠΕΤΡΑ
EXPECTATION - STONE SCULPTURE

ΤΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ - ΠΕΤΡΑ
IDYL - STONE SCULPTURE

ΑΝΤΙΚΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ - ΨΗΦΙΔΩΤΟ
BEHOLDING THE MOON - PAINTING MOSAIC

...Το να χρησιμοποιείς το θείο ταλέντο που ο Πανάγαθος Θεός σου εμπιστεύθηκε με τη γέννησή σου, είναι η εκπλήρωση της αποστολής σου σε τούτο τον κόσμο.

Ο Γιώργος Ρέτσας, ταλαντούχος νέος άνθρωπος, προερχόμενος από την περιοχή Αλιβερίου, έδειξε πως αγαπά τον τόπο του, σέβεται την παράδοση της χώρας μας και εκφράζει τούτα τα συναισθήματά του χαράζοντας την ιστορία της ελληνικής γης πάνω στον πωρόλιθο του Αλιβερίου.

Τα έργα του, σμιλευμένα με πολλή προσοχή, περίτεχνα, εκφράζουν τα συναισθήματα του καλλιτέχνη.

Παρατηρώντας τη σύνθεση των έργων του από την Ελληνική Μυθολογία και Ιστορία, σου εμπνέει το σεβασμό για την έκφραση της μοναδικότητάς τους.

ΝΙΑ ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ
ΕΝΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

...To use the divine talent that the most gracious God gave to you at birth is the fulfilment of your mission in this world.

George Retsas, a talented young man, coming from the area of Aliveri, has proved he loves his country and expresses his feeling carving the history of the Greek land on the porous stone of Aliveri.

His works carved with great attention and artistic ability express the feelings of the artist.

Observing the synthesis of his works from Greek mythology and history, one respects them for their uniqueness of expression.

ΝΙΑ ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΥ

JOURNALIST, CHAIRMAN OF THE GREEK
PRESS ASSOCIATION

...Κλείνοντας, πρέπει να συγχαρώ και τον εξάισιο ζωγράφο Γ. Ρέτσα, που ακούμπησε με προσοχή πάνω στο νόημα των στίχων του Νίκου Μητάκου, και του έκανε μια ρεαλιστική εικονογράφηση, θυμίζοντάς μας τον αρχαίο Σιμωνίδα τον Κείο σ' ένα γνωμικό του που μας λέει: «Η ζωγραφική είναι σιωπούσα ποίηση, η δε ποίηση, ζωγραφική λαλούσα».

ΤΑΚΗΣ ΝΑΤΣΟΥΛΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ
(ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ
ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν.Γ. ΜΗΤΑΚΟΥ)

...Summing up I have to congratulate the excellent painter George Retsas who fully understood the meaning of the verses by Nick Mitakos and made for him a realistic illustration, reminding us of the ancient Greek Simonides in his saying «Painting is silent poetry, whereas poetry is talking painting».

TAKIS NATSOULIS

WRITER
(FROM THE REVIEW OF
THE POEMS OF N.G. MITAKOS)

...Καταπληκτική δουλειά, που όμως δεν εκπλήσσει όσους ξέρουν την ψυχή του Γιώργου, την ανεξάντλητη ευαισθησία του και την ανθρωπιά του, την ποιότητα της όλης εσωτερικής δομής του. Σπάνια έχω συγκινηθεί και δονηθεί από έργα ζωγραφικής όσο από τα γεννήματα της ψυχής του Γιώργου, τα παντρεμένα με το ανεξάντλητο ταλέντο του.

ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ - ΗΘΟΠΟΙΟΣ

...Amazing work, which doesn't surprise those who know George's soul, his whole inner structure. I have rarely been so touched and shaken by paintings as much as by George's creative talent.

MARIA HATZIYIANNI

WRITER - ACTRESS

...Πηγαίο το ταλέντο του Γ. Ρέτσα στις ανάγλυφες παραστάσεις. Τα θέματα, παρμένα κυρίως από την Ελληνική Μυθολογία, συχνά μας βάζουν σε σκέψεις ανακεφαλαίωσης ιδεών και απόψεων. Εδώ η επιλογή είναι από πέτρα με μια ελαφριά γαιώδη απόχρωση, για να μας θυμίζει ακόμη μια φορά τα αγνά δομικά υλικά της χώρας μας, που δυστυχώς αντικαταστάθηκαν από ό,τι πιο απρόσωπο έχει να προτείνει η εποχή μας. Όλα αυτά που μας προτείνει ο καλλιτέχνης είναι η τέρψη σχημάτων, διακοσμητικών προτάσεων, καλλιτεχνικών προβληματισμών. Με λιτή ελαφριά πλαστικότητα, σαν εκείνα τα ανάγλυφα που ακόμη διακρίνουμε στα παλιά ρυτιδιασμένα σπίτια της εποχής μας, φτιαγμένα από κλασικούς μάστορες μερακλήδες. Έτσι και ο Γιώργος, με το ίδιο μεράκι αφοσιωμένος στην τέχνη του στο απόμερο εργαστήρι του, έτοιμος να μας προτείνει νέες ιδέες.

...Ένα Ευβοϊκό αεράκι θα φυσάει πάντα βλέποντας μέσα από τη δουλειά του Γιώργου.

Θεωρώ αξιόλογη την προσπάθεια του καλλιτέχνη. Την έχουμε ανάγκη στη στείρα αυτή εποχή.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΓΚΟΥΛΑΣ

ΓΛΥΠΤΗΣ - ΙΠΠΟΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
& ΤΕΧΝΩΝ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

...George Retsas' talent is innate in sculpture. His themes mainly coming from Greek mythology make us reconsider our views and ideas. Here the material is stone in a light earthly shade to remind us once more of the pure building materials of our country which unfortunately have been substituted by whatever impersonal materials modern times have to offer. Everything the artist suggests to us is the pleasure which springs from shapes, decorations and artists thought. His works are like those frugal, quaint sculptures in old houses made by local craftsmen. In the same way George is devoted to his art in his remote workshop ready to put forward new ideas.

...Looking through his work one will feel an Evia breeze blowing. I consider his efforts worthwhile. We need them in this uninspiring time and age.

GEORGE MEGOULAS

FRENCH SCULPTOR-KNIGHT
OF ARTS AND LITERATURE

Συνάντησα το Γιώργο Ρέτσα το καλοκαίρι του 1985. Εκείνη τη χρονιά, σκηνοθετούσα για την ΕΡΤ τη σειρά ντοκιμαντέρ «Έλληνες ζωγράφοι». Μ' εντυπωσίασε το έργο του, αλλά και ο τρόπος που δούλευε. Πειραματιζόταν πάνω σε νέα υλικά. Δεν του αρκούσε να ζωγραφίζει τους τοίχους, σαν αγιογράφος ή να βάζει μπογιές πάνω στο μουσαμά. Ήθελε να δημιουργήσει και πάνω στην άμμο, ήθελε να ασχοληθεί με τη γλυπτική, να χαράξει το ξύλο.

Ανήσυχο μυαλό, ακουμπά στην μεγάλη παράδοση του τόπου του. Αρχαία Ελλάδα και Βυζάντιο, ριζωμένα βαθιά μέσα του. Σε άλλους θα προκαλούσαν σκλαβιά, όμως ο Ρέτσας βιώνει μια ελευθερία, μια ζωτική ελευθερία, σχεδόν αναρχία, που δύσκολα τιθασεύεται από συγκεκριμένους κανόνες. Με εσωτερικά και υπόγεια κέντρα, οδηγεί ανεπαίσθητα και μεθοδικά το θεατή στη δουλειά του, στον πυρήνα της σκέψης του.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ

I met George Retsas in the summer of 1985. That year I was directing a documentary called «Greek painters». I was impressed by his work and the way he worked. He experimented on new materials. He wasn't content with just painting on walls like an hagiographer or putting paint on a canvas. He wanted to create on stone and wood.

An inquiring mind, he rests on the great tradition of his hand. Ancient Greece and Byzantium are rooted deep inside him. Others might be enslaved by this but Retsas experiences a certain freedom that is full of life, bordering with anarchy which cannot be controlled by specific rules. He leads the beholder of his work to the core of his thought methodically, lightly through inner underground tunnels.

STAVROS IOANNOU

FILM DIRECTOR

ΠΑΛΗ - ΠΕΤΡΑ
FIGHT - STONE SCULPTURE

ΕΠΙΒΙΩΣΗ - ΠΕΤΡΑ
SURVIVAL - STONE SCULPTURE

ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ Α
A FOUR-DRACHMA A

ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ Β
A FOUR-DRACHMA B

ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ - ΠΕΤΡΑ
COINS - STONE SCULPTURE

Δημιουργήματα ζωής, χιλιάδες χρόνια θαμμένα στη γη ή και έξω απ' αυτήν, μαρτυρούν την εξέλιξη του ανθρώπινου λόγου στο πέρασμα των αιώνων.

Προκαλούν με την αισθητικής τους έναν ατελείωτο αγώνα καλλιτεχνικής δημιουργίας, βαρύνουν την ανθρώπινη συνείδηση με την ευθύνη της συνέχειας και της προστασίας από το χρόνο και την αδιαφορία.

Αισθανόμενος την πρόκληση της δημιουργίας και την ανάγκη να συμβάλω στην παρουσίαση, και την προστασία τους, παρουσιάζω έναν κύκλο δουλειάς, προσπαθώντας να προσεγγίσω το πνεύμα της δημιουργίας.

Φέτος

The artist himself notes about his current works: Creations of life thousands of years buried in the earth or out of it, show the development of the human word through the ages.

They challenge with their aesthetic value an endless struggle of artistic creation, they burden the human conscience with the responsibility of continuation and protection from time and indifference.

Feeling the challenge of creation and having the need to contribute to their presentation and their protection I present a circle of work, trying to approach the spirit of creation.

Φέτος